

Anonimizirana verzija

Prijevod

C-62/22 – 1

Predmet C-62/22

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

1. veljače 2022.

Sud koji je uputio zahtjev:

Amtsgericht Frankfurt am Main (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

21. siječnja 2022.

Tužiteljica:

IA

Tuženik:

DER Touristik Deutschland GmbH

[omissis] **Amtsgericht Frankfurt am Main (Općinski sud u Frankfurtu na Majni, Njemačka)**

Broj predmeta: 30 C 208/21 (47)
2022.

Frankfurt na Majni, 21. siječnja

Rješenje

U sporu

IA, [omissis] Frankfurt na Majni

tužitelj

[omissis] protiv

DER Touristik Deutschland GmbH [omissis] Frankfurt na Majni

tuženik

[omissis]

Amtsgericht Frankfurt am Main (Općinski sud u Frankfurtu na Majni) [omissis] riješio je 21. siječnja 2022.:

Postupak se prekida.

U skladu s člankom 267. prvim stavkom točkom (b) i člankom 267. trećim stavkom UFEU-a, Sudu Europske unije u okviru prethodnog postupka upućuje se sljedeće pitanje:

Treba li članak 18. stavak 1. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima tumačiti na način da se ta odredba uz pravilo o međunarodnoj nadležnosti odnosi i na pravilo o mjesnoj nadležnosti nacionalnih sudova u stvarima koje se odnose na ugovor o putovanju koje treba poštovati sud koji odlučuje o predmetu ako i potrošač kao putnik i druga ugovorna stranka kao organizator putovanja imaju svoj domicil ili sjedište u istoj državi članici, ali se odredište putovanja ne nalazi u toj državi članici, nego u inozemstvu, što dovodi do toga da dopunjavanjem nacionalnih odredbi o nadležnosti potrošač može ostvariti ugovorna potraživanja od organizatora putovanja pred sudom nadležnim na temelju njegova domicila?

Obrazloženje:

I. Prikaz predmeta spora i relevantnog činjeničnog stanja, članak 94. točka (a) Poslovnika Suda Europske unije

1. Tužiteljica svojom tužbom ističe pravo na isplatu iznosa od 3808,10 eura uvećanog za kamate od 11. srpnja 2020. koje su za pet postotnih bodova više od osnovne kamatne stope te pravo na izuzeće od plaćanja troškova u predsudskom postupku u iznosu od 413,64 eura. Tužiteljčin domicil nalazi se u Frankfurtu na Majni u Njemačkoj.

Tužiteljčino pravo na isplatu iznosa od 3808,10 eura proizlazi iz ugovora o putovanju koji je njezin životni partner sklopio s tuženikom. U potvrdi o rezervaciji navedena je adresa u Frankfurtu na Majni. Glavni predmeti ugovora bili su let iz Frankfurta na Majni u Njemačkoj u Varadero na Kubi 24. prosinca 2019., prijevoz iz zračne luke u Varaderu do hotela, smještaj u apartmanu hotela [omissis] uključujući [omissis] ponudu hrane i pića do 10. siječnja 2020., prijevoz do zračne luke te povratni let iz Varadera u Frankfurt na Majni 10. siječnja 2020.

Tužiteljica tvrdi da smještaj nije bio u skladu s onim što je bilo ugovoreno. Prije svega, umjesto u apartmanu, dotične osobe smještene su u standardnoj sobi. Osim toga, ta je soba bila prljava i nehygijska, a iz slavina je izlazila samo kipuća

voda. Ti nedostaci nisu uklonjeni ni nakon premještanja u drugu sobu, tako da se tužiteljica i njezin životni partner nisu mogli koristiti sobom kako bi ondje prenoćili.

Premještanje u apartman bio je moguće tek 25. prosinca 2020. Međutim, ondje nije radio klimatizacijski uređaj. U tušu i svim slavinama u biti je bila dostupna samo hladna voda. Jacuzzi je bio neispravan, mlaznice nisu funkcionirale. U svim sanitarnim prostorijama bilo je vidljivo mnogo plijesni. Apartman je također bio vrlo prljav te je ondje bilo nebrojeno mnogo kukaca, vjerojatno žohara.

Na Silvestrovo u svim se barovima i tijekom svih obroka dugo čekalo, a prljavo suđe i ostaci hrane nisu uklonjeni.

Tuženik je pravna osoba sa sjedištem u Kölnu u Njemačkoj.

2. Tužiteljica je podnijela tužbu Amtsgerichtu Frankfurt am Main (Općinski sud u Frankfurtu na Majni). Smatra da članak 18. stavak 1. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (u daljnjem tekstu: Uredba Bruxelles Ia) ne sadržava samo odredbu o međunarodnoj nadležnosti, nego i odredbu o mjesnoj nadležnosti u državi članici. Riječ je o dostatnom međunarodnom elementu zbog odredišta putovanja koje se nalazilo u inozemstvu. Stoga tužitelj može podnijeti tužbu sudu nadležnom na temelju njegova domicila, što je sud koji upućuje zahtjev.

Tuženik smatra da Amtsgericht Frankfurt am Main (Općinski sud u Frankfurtu na Majni) nije mjesno nadležan. Za odlučivanje o tužbi nadležan je Amtsgericht Köln (Općinski sud u Kölnu, Njemačka). Tuženik je podneskom od 5. ožujka 2021. istaknuo odgovarajući prigovor.

Tužiteljica nije podnijela zahtjev za upućivanje spora Amtsgerichtu Köln (Općinski sud u Kölnu) ili nekom drugom sudu.

II. Tekst primjenjivih nacionalnih odredbi i relevantna sudska praksa, članak 94. točka (b) Poslovnika Suda Europske unije

1. Zivilprozessordnung (Zakon o građanskom postupku, u daljnjem tekstu: ZPO), u verziji objavljenoj 5. prosinca 2005. (BGBl. I, str. 3202.; 2006., I, str. 431.; 2007., I, str. 1781.) koji je posljednji put izmijenjen člankom 3. Zakona od 5. listopada 2021. (BGBl. I, str. 4607.) glasi u ulomcima:

(a) Članak 12. Opća sudska nadležnost; Pojam

Sud koji ima opću nadležnost u pogledu osobe nadležan je za sve tužbe koje se protiv nje podnesu ako za neku tužbu nije utvrđena isključiva sudska nadležnost.

(b) Članak 17. Opća sudska nadležnost za pravne osobe

(1) Opća sudska nadležnost za općine, korporacije kao i društva, zadruge ili druge oblike udruga te zaklade, tijela i imovine protiv kojih se kao takvih može podnijeti tužba, određuje se na temelju njihova sjedišta. Ako nije drukčije određeno, sjedištem se smatra mjesto u kojem se nalazi uprava.

[...]

(c) Članak 21. Posebna sudska nadležnost za poslovni nastan

(1) Ako osoba za upravljanje postrojenjem, aktivnosti ili nekim drugim poslom ima poslovni nastan iz kojeg se izravno mogu sklapati poslovi, tužbe koje se odnose na aktivnosti poslovnog nastana mogu se podnijeti sudu u mjestu u kojem se nalazi poslovni nastan.

[...]

(d) Članak 29. Posebna sudska nadležnost u mjestu izvršenja

(1) Za sporove koji proizlaze iz ugovornog odnosa i za sporove o njegovu postojanju nadležan je sud u mjestu u kojem treba izvršiti spornu obvezu.

[...]

(e) Članak 39. Nadležnost nakon upuštanja u postupak u pogledu koje nije istaknut prigovor

Nadalje, nadležnost prvostupanjskog suda zasniva se i na tuženikovu sudjelovanju na raspravi o meritumu a da pritom nije istaknuo nenadležnost. To ne vrijedi ako nije dana pouka u skladu s člankom 504.

(f) Članak 148. Prekid postupka u slučaju prethodnog učinka nekog drugog spora

(1) Ako odluka o sporu u potpunosti ili djelomično ovisi o postojanju ili nepostojanju pravnog odnosa koji je predmet nekog drugog spora koji se vodi pred sudom ili koji treba utvrditi upravno tijelo, sud može odrediti prekid postupka do zaključenja drugog spora ili do odluke upravnog tijela.

[...]

(g) Članak 281. Upućivanje spora u slučaju nenadležnosti

(1) Ako na temelju odredbi o mjesnoj ili stvarnoj nadležnosti sudova treba proglasiti nenadležnost suda, sud pred kojim je pokrenut postupak treba se, u slučaju da se može odrediti nadležni sud, na tužiteljev zahtjev proglasiti nenadležnim na temelju rješenja i spor uputiti nadležnom sudu. Ako je nadležno više sudova, spor se upućuje sudu koji je izabrao tužitelj.

(2) Zahtjevi i očitovanja o nadležnosti suda mogu se predati službeniku sudske pisarnice. Protiv rješenja nije dopušten pravni lijek. Spor se vodi pred sudom određenim u rješenju, od trenutka dostave spisa. Rješenje je obvezujuće za taj sud.

(h) Članak 513. Žalbeni razlozi

(1) [...]

(2) Žalba se ne može temeljiti na tome da je prvostupanjski sud pogrešno prihvatio nadležnost.

2. Ulomak iz Grundgesetza für die Bundesrepublik Deutschland (Temeljni zakon Savezne Republike Njemačke, u daljnjem tekstu: GG), u pročišćenoj verziji objavljenoj u Bundesgesetzblattu, dijelu III., br. 100-1, koji je posljednji put izmijenjen člankom 1. i člankom 2. drugom rečenicom Zakona od 29. rujna 2020. (BGBl. I, str. 2048.) glasi:

Članak 101.

(1) Nisu dopušteni izvanredni sudovi. Nikome ne smije biti oduzeto pravo da mu sudi zakonom ustanovljeni sud.

III. Obrazloženje zahtjeva za prethodnu odluku i povezanost između odredbi prava Unije i primjenjivog nacionalnog prava, članak 94. točka (c) Poslovnika Suda Europske unije

1. Zahtjev za prethodnu odluku prvotno je uputio Landgericht Mainz (Zemaljski sud u Mainzu, Njemačka)¹. Međutim, nije donesena odluka o pitanju zbog brisanja predmeta koje je proizlazilo iz povlačenja zahtjeva za prethodnu odluku².

2. Amtsgericht Frankfurt am Main (Općinski sud u Frankfurtu na Majni) dužan je na temelju članka 267. trećeg stavka UFEU-a uputiti zahtjev za prethodnu odluku, zbog čega u skladu s člankom 148. ZPO-a treba prekinuti postupak sve dok traje prethodni postupak pred Sudom. Naime, Amtsgericht Frankfurt am Main (Općinski sud u Frankfurtu na Majni) smije odlučiti o meritumu samo ako je mjesno nadležan. Ako potvrdi svoju mjesnu nadležnost, nadređeni sud Landgericht Frankfurt am Main (Zemaljski sud u Frankfurtu na Majni, Njemačka), koji treba odlučiti o eventualnoj žalbi, vezan je na temelju članka 513. stavka 2. ZPO-a mjesnom nadležnošću koju je prihvatio općinski sud. U tom pogledu, općinski sud treba smatrati sudom koji odlučuje u posljednjem stupnju o pitanju koje se odnosi na mjesnu nadležnost. Stoga je taj sud u skladu s člankom 267. trećim stavkom UFEU-a dužan uputiti zahtjev za prethodnu odluku

¹ Rješenje Landgerichta Mainz (Zemaljski sud u Mainzu) od 10. lipnja 2020., broj predmeta: 3 O 105/18

² Rješenje Suda od 26. travnja 2021., broj predmeta: C-317/20

ako se mjesna nadležnost temelji samo na primjeni prava Unije i ako postoje dvojbe u pogledu tumačenja prava Unije. O tome je riječ u ovom slučaju.

Ako Amtsgericht Frankfurt am Main (Općinski sud u Frankfurtu na Majni) pogrešno potvrdi mjesnu nadležnost, to predstavlja i povredu članka 101. stavka 1. druge rečenice GG-a, s obzirom na to da taj sud u tom slučaju ne bi bio zakonom ustanovljeni sud za ovaj spor.

3. Prilikom ispitivanja svoje mjesne nadležnosti, sud koji donosi odluku zaključio je da se mjesna nadležnost u mjestu tužiteljeva domicila eventualno temelji na primjeni članka 18. stavka 1. Uredbe Bruxelles Ia, a ne na nacionalnom pravu.

Mjesna nadležnost Amtsgerichta Frankfurt am Main (Općinski sud u Frankfurtu na Majni) ne proizlazi iz nacionalnih odredbi. Mjesna nadležnost određuje se u načelu u skladu s člankom 12. ZPO-a na temelju opće sudske nadležnosti. U slučaju pravnih osoba poput tuženika, u skladu s člankom 17. ZPO-a opća sudska nadležnost određuje se u skladu s tuženikovim sjedištem. To je u ovom slučaju Köln, a ne Frankfurt na Majni.

Ni tuženikov poslovni nastan u smislu članka 21. stavka 1. ZPO-a ne nalazi se u Frankfurtu na Majni. Prema sudskoj praksi Oberlandesgerichta Frankfurt am Main (Visoki zemaljski sud u Frankfurtu na Majni, Njemačka), adresa u potvrdi o rezervaciji nije dovoljna za pretpostavku o postojanju poslovnog nastana. Taj je sud u pogledu tuženika već odlučio da nije dovoljno ako je u potvrdi o rezervaciji navedena adresa u Frankfurtu na Majni³.

Prema sudskoj praksi Oberlandesgerichta Frankfurt am Main (Visoki zemaljski sud u Frankfurtu na Majni), ne dolazi u obzir ni pretpostavka o mjesnoj nadležnosti Amtsgerichta Frankfurt am Main (Općinski sud u Frankfurtu na Majni) u skladu s člankom 29. stavkom 1. ZPO-a. Taj je sud u pogledu sudske nadležnosti u mjestu izvršenja u slučaju ugovora o putovanju odlučio da polazište leta nije mjesto izvršenja u smislu članka 29. ZPO-a⁴.

Upuštanje u postupak u kojem nije istaknut prigovor nenadležnosti na temelju članka 39. ZPO-a također ne može opravdati mjesnu nadležnost, s obzirom na to da tuženik izričito osporava mjesnu nadležnost.

4. Pravilno tumačenje članka 18. stavka 1. Uredbe Bruxelles Ia također nije jasno u smislu presude Suda od 6. listopada 1982. u predmetu C-283/81. To tumačenje ne proizlazi ni iz presude Suda od 14. studenoga 2013. u predmetu C-478/12. S jedne strane, u potonjem je slučaju s obzirom na članak 16. Uredbe (EZ)

³ Rješenje Oberlandesgerichta Frankfurt am Main (Visoki zemaljski sud u Frankfurtu na Majni) od 31. srpnja 2019., broj predmeta: 11 SV 27/19

⁴ Rješenje Oberlandesgerichta Frankfurt am Main (Visoki zemaljski sud u Frankfurtu na Majni) od 27. studenoga 2015., broj predmeta: 11 SV 72/15

44/2001 bilo relevantno drugo pravno pravilo, a s druge strane, stranke u tom postupku imale su, za razliku od ovog slučaja, domicil i sjedište u različitim državama članicama.

IV. Razlozi zbog kojih sud koji upućuje zahtjev ima dvojbe u pogledu tumačenja članka 18. stavka 1. Uredbe Bruxelles Ia, članak 94. točka (c) Poslovnika Suda Europske unije

U njemačkoj sudskoj praksi sporno je pitanje primjenjuje li se članak 18. stavak 1. Uredbe Bruxelles Ia na slučajeve kao što je ovaj u kojem putnik i organizator putovanja imaju svoj domicil odnosno sjedište u tuzemstvu, ali se odredište putovanja nalazi u inozemstvu. Tako je primjerice Landgericht Nürnberg-Fürth (Zemaljski sud u Nürnberg-Fürthu, Njemačka) presudio da je za primjenu članka 18. stavka 1. Uredbe Bruxelles Ia potrebno da organizator putovanja i putnik nemaju svoj domicil odnosno sjedište u istoj državi članici te da je samo u tom slučaju riječ o prekograničnom učinku⁵. Stoga to nije povezano s odredbom o mjesnoj nadležnosti u određenoj državi članici. To uopće nije ni potrebno jer je svrha Uredbe Bruxelles Ia samo zaštita potrošača od toga da se protiv njega vodi spor u okviru pravnog sustava koji mu nije poznat. Landgericht Nürnberg-Fürth (Zemaljski sud u Nürnberg-Fürthu) to je zaključio na temelju uvodnih izjava 15. i 18. Uredbe Bruxelles Ia. Nadalje, taj sud upućivanjem na presudu Suda Europske unije od 13. srpnja 2000. u predmetu C-412/98 navodi da Uredbu Bruxelles Ia treba usko tumačiti te da se primjena članka 18. stavka 1. Uredbe Bruxelles Ia ne zahtijeva ni ako obje stranke imaju svoj domicil ili sjedište u istoj državi članici, a prekogranični učinak proizlazi samo iz odredišta putovanja.

Suprotno tomu, u pravnoj teoriji zastupa se stajalište da situacija s prekograničnim elementom ne pretpostavlja da stranke imaju svoj domicil ili sjedište u različitim državama članicama. Takvo ograničenje ne proizlazi ni iz njemačke ni iz engleske ili francuske jezične verzije Uredbe Bruxelles Ia. Naprotiv, prilikom uvođenja Uredbe Bruxelles Ia uzelo se u obzir uspostavljanje nadležnosti na temelju domicila za potrošača koji podnosi tužbu⁶. Ni člankom 6. stavkom 1. Uredbe Bruxelles Ia ne pretpostavlja se da obje stranke moraju imati svoj domicil ili sjedište u različitim državama članicama, nego je dovoljno da se domicil ili sjedište nalazi u državi članici, pri čemu nije isključena mogućnost da može biti riječ i o istoj državi članici⁷. I to stajalište poziva se na sudsku praksu Suda, osobito na odluku od 1. ožujka 2005. u predmetu C-281/02 koja se odnosila na odredbu koja je prethodila članku 2. stavku 1. Briselske konvencije. Tu odluku treba primijeniti na Uredbu Bruxelles Ia. Autor Uredbe Bruxelles Ia namjeravao je urediti i nacionalne slučajeve, kao što to pokazuje odredba članka 24. točke 1. druge rečenice Uredbe Bruxelles Ia. Ta odredba ne bi bila primjenjiva da je

⁵ Rješenje Landgerichta Nürnberg-Fürth (Zemaljski sud u Nürnberg-Fürthu) od 30. travnja 2015., broj predmeta: 3 O 2749/15

⁶ [omissis] [upućivanje na nacionalnu pravnu teoriju]

⁷ [omissis] [upućivanje na nacionalnu pravnu teoriju]

zakonodavac namjeravao urediti samo slučajeve u kojima se domicil ili sjedište stranaka nalazi u različitim državama članicama.

[*omissis*] [pouka o pravnom lijeku]

[*omissis*] [potpis]

RADNI DOKUMENT